

„Lármás semmirekellők”

Pusztai Gábor beszélgetése Béke Csabával és Béke Jakabbal,
a *Sonivius Vappae* együttes alapító tagjaival

Pusztai Gábor *A zenekar neve, Sonivius Vappae már önmagában különleges. Valószínűleg kevesen értik a neveteket. Sok magyar zenekar nem is magyar, hanem angol, vagy angolosan hangzó nevet választ. Ti nem. Meg tudnátok magyarázni a névválasztást?*

Béke Csaba Sokat gondolkodtunk ezen, de végül erre a latin névre esett a választásunk, melynek jelentése „Lármás semmirekellők”. Maga a latin név elég nyelvtörő és nehezen megjegyezhető és ezzel a népszerűséget már eleve kizártuk. Egyébként azért van latin nevünk, mert mi középkori vagy régi zenét játszunk. De a határainkat időben előre és hátra is igyekszünk feszegetni.

Béke Jakab Igen, ráadásul a nevünk kiejtésével is komoly gondjai vannak a nagyérdeműnek. Sokan nem tudják eldönteni, hogy mi is a helyes kiejtés, de szerintünk az utolsó két magánhangzót külön kell kiejteni a nevünk végén.

Béke Csaba A régi zenét játszó zenekaroknál nem meglepő a latin név. Például az egyik jeles német, középkori zenét játszó együttes a Corvus Corax. De a magyar zenekarok gyakran választanak állatneveket. Ismert a Hollóének és a Szelindek zenekar is, de mi tudatosan nem akartunk állatnevet választani, mi úgy gondoltuk, hogy ehhez a műfajhoz jobban illik, elegánsabb egy latin név.

Pusztai *Népszerű ez a fajta zene Magyarországon? Sokan művelik?*

Béke J. Nem, nem népszerű, de az utóbbi években egyre-másra jelennek meg új zenekarok a porondon. De ettől függetlenül két kezemen meg tudom számolni az aktív zenekarokat.

Pusztai *Mikor alakult a zenekar?*

Béke Cs. 2019-ben alakultunk, a COVID idején, ami rossz ómen volt. Egyébként egy másik zenekarból, a Hollóénekből váltunk ki. Akkoriban olyan sok fellépésünk volt, még a régi zenekarral, hogy állandóan osztódtunk. A zenekar egy része

itt, a másik része ott lépett fel. Ezért egy idő után úgy gondoltuk, hogy ennyi erővel külön zenekart is alapíthatnánk. És erre aztán a világjárvány elején került sor. Viccesen úgy szoktam ezt mondani, hogy halvaszületett vállalkozás volt ez, de szerencsére nem lett igazam.

Pusztai *Mennyi ideig játszottatok a Hollóénekekben?*

Béke Cs. Ott csak én játszottam nyolc évig, 2011-ben kezdtem. Jakab csak az új formációban kezdett el zenélni.

Béke J. Néha nyaralások alatt Görögországban, Spanyolországban és hasonló helyeken azért már korábban is utcazenészkedtünk együtt. Apa dudán, én pedig darbukán játszottam. De komolyabban, mint dobos 2020-ban kezdtem játszani a zenekarban.

Pusztai *Honnan van a vonzódás a középkori zene világa iránt?*

Béke Cs. Én először előben egy nyírbátori rendezvényen, a Szárnyas Sárkány Nemzetközi Utcaszínházi Fesztiválon találkoztam először ezzel a fajta zenével, illetve énekmondókkal. Az énekmondók ugye történelmi énekeket, históriás énekeket énekelnek, Tinódi Lantos Sebestyén, Balassi Bálint stb. A mostaniak közül két emblemikus nevet szeretnék említeni, Kobzos Kiss Tamást, akinek ugye komoly debreceni kötődése is van és Kátai Zoltánt. Énekmondóként az ő művésztük, a historikus előadásmód, a közvetlen hang szólított meg engem. Mivel én is zenéltem már akkor, volt, amit én is el mertem énekelni, mint például az Egri históriának summáját, vagy Balassitól a Borivóknak valót. Volt, hogy ezeket nyilvánosan is eljátszottam, szerintem először egy középkori étteremben, amire lelkes reakciók jöttek, és ez persze nagyon motivált. És innentől már rakódott rá a játékra az összes többi históriás, középkori elem, de nemcsak a magyar, hanem olasz, francia dallamok is.

Pusztai *De neked ezelőtt is volt már köződ a zenéhez.*

Béke Cs. Igen, én Debrecenben jártam a Zeneművészeti Egyetemre, négyéves zene-tanári képzésen, klasszikus gitár szakon végeztem. Sokáig gitártanárként éltem az életem.

Pusztai *Most jelent meg albumotok. Mondanátok erről valamit?*

Béke J. Igen, *Kings, Saints and Vagrants* vagyis Királyok, Szentek és Csavargók címmel jelent meg az albumunk idén. Vannak rajta egyházi tematikájú dalok, Mária ének, de vannak francia királyi dalok is a 13. századból. Fizikailag nem adtunk ki CD-t, de online, a nagy megosztó felületeken ingyen meghallgatható. Fent vagyunk a Youtube-on, az Apple music-on, az Amazonon és a Spotify-on is.

Pusztai *Az albumnak angol címe van, de nem angolul énekeltek.*

Béke Cs. Igen, ez egy izgalmas történet. Nagyon sok nyelven éneklünk, közép-felnémetül, latinul, ó-franciául, magyarul, románul, oroszul. Azért igyekszünk figyelni az egyensúlyra, mert ha a közönség túl sok érthetetlen szöveget hall, akkor az egy idő után fárasztó. Persze nagyon sok hangszeres zenét is játszunk, amit aztán váltogatunk, például két ének után két hangszeres szám következik. Mindig igyekszünk változatossá tenni a műsort.

Pusztai *Hány tagú a zenekar?*

Béke J. Rajtunk kívül még három tagunk van, Madai Anita, aki hegedül és sípon is játszik, de mivel jelenleg éppen kisgyermekes anyuka, ezért nem mindig tud velünk jönni külföldi turnékra, a testvérem Béke Csanád és Sebők György, aki debreceni születésű, de most Egerben lakik.

Béke Cs. Jakabnak köszönhetően az ének nagyon hangsúlyos. Nem jellemző ebben a műfajban, de mi könnyen éneklünk két vagy három szólamban is. Az éneken kívül Jakab még dobon játszik. Az én hangszereim a duda és a ciszter, valamint éneklek is. Csanád és Gyuri középkori sípokon játszanak, és néha énekelnek is.

Béke J.: A formáció folyamatosan változott, legalábbis a családon kívüli tagok. Nehéz ugyanis olyan jó zenészt találni, akivel emberileg is jól ki tudunk jönni, a közelben is lakik, otthonosan mozog a középkori zenében, és van ideje a rendszeres próbákra. A mostani a legerősebb felállásunk, mindenkivel megtaláljuk a hangot.

Béke Cs. Tulajdonképpen sosem akartam családi zenekart, de a szükség így hozta. Ha nem tudott eljönni egy-egy fellépésre az egyik tagunk, akkor be kellett valakinek ugrani helyette, és hát a családtagok voltak kéznél, akik értettek is hozzá. Így aztán Jakab is fokozatosan beépült a zenekarba, sőt már a Hollóének idején is

ilyen beugró volt. Csanád pedig két éve az adventi koncertek idején kellett, hogy helyettesítsen, mivel nem volt fűvósunk. Csanád kiváló fagottos, országos versenyt is nyert, de valahogy hiányzott belőle a motiváció. Örök hála érte a nagyszerű tanárának, Tóth Józsefnek. Aztán amikor be kellett ugrani, akkor meglepő módon azonnal igent mondott. Kiválóan játszik és gyorsan tanul, szóval jól járt vele a zenekar. Ez a legjobb formáció a zenekar történetében, nagyon együtt rezgünk, és ez fantasztikus érzés. A zenekarban nem család vagyunk, hanem kollegák.

Pusztai *Hová jártok koncertezni? Az eddigi hat év alatt merre léptetek már fel?*

Béke Cs. Elég színes a paletta. Törökországban, Kappadókiában játszottunk, Szerbiában Szendrőn és Belgrádban szoktunk fellépni. Nagyon jó kapcsolatunk van az ottani szervezőkkel és hagyományőrökkel, akik kiváló, érdeklődő, szelíd, közvetlen emberek. Mindig nagy örömmel megyünk vissza az ottani fesztiválokra. Most hétvégén Szlovéniába fogunk menni, Bledbe, ahol szintén visszatérő vendégek vagyunk. Ezek két, három napos fesztiválok, ahol egyfolytában játszunk, szóval elég fárasztó ez az időszak, de rendkívül sok élményt is ad. Vannak itt csatajelenetek, táncprodukciók és persze zenészek is. Szerbiában például középkori tornákat szoktak rendezni, ahol keményen ütik egymást a hagyományőrök, és meglehetősen nemzetközi a társaság, hívnak csapatokat mindenhonnan, legutóbb Kínából is voltak résztvevők. De járunk Lengyelországba is, ahol legközelebb egy szláv fesztiválon fogunk játszani. Van szerencsére szláv nyelvű énekegyüttesünk, macedón, belorusz és cseh nyelvű énekeket is előadunk, és ilyen alkalmakon ezek kerülnek előtérbe. De Krakkóban és Temesváron is fel szoktunk lépni. Persze itthon is turnézunk, ott szoktunk lenni például az Egri Végvári Vigasságokon, Sárospatakon, Geszteréden és Sárváron is. De az a helyzet, hogy többet vagyunk külföldön, mint itthon. Az az érzésünk, hogy Magyarországon mostanában a modernebb trendek kerülnek előtérbe, az általunk képviselt műfaj pedig kezd kiszorulni. A külföldi fesztiválokon általában mi vagyunk az egyetlen magyar zenekar.

Pusztai *A külföldi fesztiválokon szövődtek szakmai vagy esetleg baráti kapcsolatok más, hasonló zenét játszó zenekarokkal?*

Béke Cs. Persze. Van egy cseh zenekar például, akikkel kifejezetten baráti a kapcsolat. Ők hangszerkészítéssel is foglalkoznak, és egészen kiváló középkori furulyákat, sípokot, cisztereket készítenek. Mi is többször vásároltunk már tőlük. De Szerbiában is jó kapcsolatban vagyunk zenekarokkal. A magyar formációkkal

kapcsolatban nincs különösebb együttműködés, inkább mindenki járja a saját útját.

Pusztai *Mik a terveitek az első album megjelenése után?*

Béke Cs. Nem vagyunk naivok. Tudjuk, hogy ez nem egy népszerű műfaj. Amellett, hogy van persze bennünk egyfajta teljesítési kényszer, a célunk az, hogy minél többet játsszunk, és átadjuk a zene örömét a közönségnek. Mi nagyon élvezzük a zenét, az utazást, a fellépéseket.

Béke J. Vannak a zenekarnak rajongói, akik már régóta várták, hogy a dalainkat egybegyűjtve is hallgathassák, és mi nagyon örülünk, hogy ennek a kívánságnak eleget tudtunk tenni az új albumunkkal, mely online bárki számára elérhető a világhálón. Nem várunk sokat ettől a megjelenéstől, de dolgozunk a folytatáson. Szerintem technikailag is fejlődni fogunk. Ezt az albumunkat például még otthon vettük fel, egy félprofesszionális környezetben, a hangmérnöki munkát én végeztem, amit nagyon élveztem.

Béke Cs. Nekem úgy alakult az életem, hogy másfél éve a zenélésből élek. Szólóban is fellépek énekmondóként. Azt hittem, hogy ha csak ezzel fogunk foglalkozni, akkor majd ontani fogjuk az új felvételeket, de nem. Nagyon sűrű napjaink vannak. Bekerültem egy törökországi projektbe, a Kappadókiai Egyetem indított egy kutatást az énekmondókkal kapcsolatban, ahol nemcsak a török és a türk, hanem a magyar énekmondók is szóhoz jutottak. Ennek keretében kerestek meg engem is. Pénteken utazom Budapestre, ahol interjút csinálnak, felveszik az énekmondást is, de ha visszajöttem akkor már indulok is Szlovákiába egy iskolai versenyre, majd onnan Bledbe, Szlovéniába megyünk egy fellépésre. Alig marad időnk másra.

Pusztai *Milyen ruhában, jelmezben léptek fel?*

Béke Cs. A mi fellépő ruhánk nem viselet, hanem inkább jelmez. Próbálunk idomulni a középkori viselethez, de a ruháink nem egy egységes korhoz vagy régióhoz tartoznak.

Pusztai *Ti ugyan debreceni együttes vagytok, de fel szoktatok egyáltalán lépni Debrecenben?*

Béke J. Ritkán. Legutóbb 2025 márciusában játszottunk a Tímárházban. De a megyében azért vannak fellépéseink, Derecskén, Berettyóújfaluban, vagy a Hajdú Napokon. Senki sem próféta a saját hazájában. A városban még a Bordó Sárkány zenekar játszik hasonló zenét, bár ők inkább a világzene irányába mentek el.

Pusztai *Mik a terveitek a jövőre nézve? Dolgoztok egy új albumon?*

Béke Cs. Nem. Ez a mostani egy gazdag album, tizenöt szám van rajta, hosszú évek munkájának a gyümölcse. Anyag lenne, akár magyar, akár más európai zene is, és akár öt albumot is össze tudnánk hozni, de az idő faktor ezt nem engedi meg, a fellépések és fesztiválok mellett ez nehéz, sőt majdnem lehetetlen.

A mi zenénk ugyan rétegműfaj, de minden meg van benne, ami a másfajta zenékben is. Ezt látjuk a közönségen, megérinti őket a muzsikánk, csak meg kell tenni az első lépést és beengedni ezt a fajta hangzást.